

Riv försiktigt ut det inhäftade bladet till höger så får ni en fin 1800-talsplansch att sätta på väggen.

TÄNK OM ALLA I TENSTA HADE FOLKDRÄKT...

■ En måndagsmorgon står vi på en gata i Tensta. Här tänker vi ta en bild av fyra människor i folkdräkter.

Då går en man i knallgul skjorta förbi. Han har gula blommor instuckna mellan två knappar i skjortan. Det ser ganska ovanligt ut.

— Verkligen festligt, säger han om folkdräkterna.

Några barn och deras mammor stannar. Och ut genom en balkongdörr kliver en lång rad män som börjar vinka till oss. Det här börjar likna sommarsöndag.

Men det är svinkallt. Allting verkar grått i Tensta utom mannen i den knallgula skjortan och Britta, Peter, Arne och Margareta i sina folkdräkter.

Tänk om alla människor i Tensta plötsligt skulle stiga ut ur sina portar klädda i folkdräkter; alla glesbygdsmän som flyttat hit från Norrland, Småland, Gotland, Bohuslän och Blekinge. Från Jugoslavien, Turkiet och Grekland. Vilken bild vi skulle få.

— Vi måste komma loss, säger fotografen, Margareta hämtar en spilopipa ur sin bag. Hon börjar spela en polska och Peter dansar. Britta följer med.

Här dansar Britta i helgdagsdräkten från Blekinge med Peter i brudgumsdräkt från Stora Herrestads härad i Skåne. Och Arne dansar med Margareta medan vi hummar polskamelodin. Arne i röd bussaron (blus) från Åsele i södra Lappland och Margareta i liten högtidsdräkt från västra Vingåker i Sörmland.

— Om min kjol varit röd

Britta i helgdagsdräkt från Blekinge, Peter i brudgumsdräkt från Skåne, Margareta i liten högtidsdräkt från Sörmland och Arne i dräkt från södra Lappland.

Gröna vägen slår ringar på vatten: först vaknade intresset för folkmusiken nu börjar allt fler dansa folkdanser och skaffar sig folkdräkter. Vi mötte fyra människor i folkdräkter ute i Tensta, en förort till Stockholm. Tänk om alla i Tensta skaffade sig folkdräkter tänkte vi. Och alla andra också. Nu när våra dialekter snart bara finns på band. Och våra ordnamn delvis ersätts med nummer för att passa datatekniken

AV CHRISTINA PALMGREN
FOTO: SVANTE SJÖSTEDT

Arne: men pappa är från Åsele i södra Lappland

Britta: Mamma och mormor är från västra Blekinge

◀ hade jag haft stor högtidsdräkt, säger Margareta. Rött var fint och svåråtkomligt.

Britta bor här i Tensta, Peter i Rinkeby, strax intill Tensta, Arne bor i Vällingby och Margareta på söder i innerstan. Ingen kommer från trakterna där deras dräkter hör hemma.

— Men pappa är från Åsele, säger Arne. Och Peters farfar var från Stora Herrestad i Skåne. Brittans mamma och mormor från Blekinge. Det är bara Margareta som inte har någon sådan anknytning. Hennes familj har varit stockholmare i många generationer.

— Vi stockholmare har ingen dräkttaradition, säger hon men Vingåker ligger ju också i Sörmland så jag valde en vingåkersdräkt.

levde sitt eget liv

I Stockholm, i städerna och trakterna omkring dem fanns de modemedvetna, där brydde man sig om nyheter, om modenyheter, så folkdräkterna levde sitt eget liv ute i bygderna. Men inte utan modepåver-

kan. Då och då smög man in en modedetalj i sin folkdräkt men på sina håll gick det väldiga tidsrymder innan det skedd det någon detaljförändring hos dräkterna. Och högtidsdräkterna behöll ofta sin ålderdomliga prägel. Det kan man se på Margaretas dräkt från västra Vingåker.

— Den är gammal, säger hon, hör till de äldsta i landet med drag ända från medeltiden. Man kan se det på huvudbonaden och på livkjolen; att kjolen och livet syddes ihop strax under bysten.

I bältet har hon bokkläde, pungtross och handskar. Och handskarna är gjorda efter en kopia från 1600-talet med stora kragar och korta fingrar. Pungtross kallades ett gehäng med nålhus och hylsa för kniv och gaffel.

— Förklädet är gjort efter ett mönster från 1600-talet, säger hon, det är ett raskförkläde. »Rask» kallades ett tyg som var vaxat och glättat, dyrt och åtråvärt på den tiden.

Och på Brittans dräkt ser man att blekingarna var ett sjöfa-

rande folk, för livet och kjolfällan är dekorerade med sidenband. Livet är av »blommerad kalmink», ett tunt ylletyg, och förklädet av vitbottnad kattun, ett tryckt bomullstyg. Och sidenband, tunna ylletyger och tryckta bomullstyger var länge importvaror.

påfågelsfjäder i hatten

Peter och Britta har själva sytt sina dräkter. Och Britta som är dräktråd hos Svenska ungdomsringen (riksorganisation för bygdekultur, folkmusik, folkdans, folkdräkter och slöjd) säger att det inte är ovanligt att killar syr sina dräkter själva. Arne köpte sin röda bussaron, byxorna, midjeband och mössa när han var i Åsele på semester och stövlarna gjorde en skomakare i Umeå. Margareta fick hjälp av sin mamma med Vingåkersdräkten.

— Det tog en hel vinter att sy byxorna, säger Peter, det var jobbigt. Att sy alla knapphål var också besvärligt.

Peter är instrumentmakare

och tycker om att arbeta i små detaljer. Han har till exempel gjort knapparna till dräkterna och sytt alla broderier.

— Varför bär du en påfågelsfjäder i hatten, frågar Peter.

— Det ska man ha när man är trolovad, säger han. Margaretas huvudbonad är gjord av de ogifta kvinnorna i Västra Vingåker. Britta har en »klut» i håret och en sådan hade också de ogifta kvinnorna.

Att hitta de rätta materialen till dräkterna kan vara svårt. Britta som är dräktråd har gått på kurs i sömnad och provvis hjälper alla som frågar om mönster och råd. Hon säger att ibland händer det att man inte sätter sig ned och väver ett tyg man behöver till en dräkt.

— I Danmark är det bra ordnat, säger hon, där finns vävstugor som man kan gå till med tygprover.

De tryckta tygerna, köpta tygerna kan också vara svårt att hitta. Ibland kan man tur när modet tar upp gamla tygtryck. Det finns visserligen en firma i landet som gör gamla tygtryck men det blir dyrt